

razgovarao
Hassan Haidar Diab

Unatoč velikim pritiscima EU i SAD-a na crnogorskog predsjednika Jakova Milatovića i novog premijera Milojka Spajića da u novu crnogorsku vladu ne budu uključene proruskke i prosrpske stranke jer bi njihovo sudjelovanje u vladi moglo dovesti do destabilizacije i udaljiti Crnu Goru od europske integracije, dogodilo se upravo suprotno. Formirana je vlada s jakim političkim proruskim i prosrpskim snagama iako su Jakov Milatović i Milojko Spajić iz Pokreta Europa sad hodočastili po zemljama članicama EU te im obećali, kao i SAD-u, da će nova crnogorska vlada biti isključivo proeuropski orijentirana. Izgleda da je pritisak Aleksandra Vučića i Srpske pravoslavne crkve bio jači od puta prema europskoj integraciji. Predsjednik Hrvatske građanske inicijative i zastupnik Hrvata u skupštini Crne Gore Adrijan Vuksanović, iako mu je bilo ponuđeno mjesto ministra, od početka je govorio da neće sudjelovati ni u kakvoj vladi ako ne bude proeuropska. U razgovoru za nedjeljni Večernji list Adrijan Vuksanović kazao je da je formiranje ove crnogorske vlade zapravo dokaz gubitka autoriteta njihovih međunarodnih partnera te kako bi sudjelovanje u ovakvoj vladi naštetilo vrijednostima koje zastupaju, a ona su im važnija od ministarske ili bilo koje druge fotelje.

Nakon višemjesečnog natezanja, pregovora i dogovora, Crna Gora je u konačnici ipak dobila manjinsku vladu uz podršku prosrpskih i proruskih radikala iz koalicije Za budućnost Crne Gore (ZBCG), koji postaju najvažniji politički čimbenik, a čiji će čelnik, inače četnički vojvoda Andrija Mandić, postati, prema dogovoru, šef Skupštine, a potom će, nakon rekonstrukcije vlade, koja se predviđa za godinu dana, oni preuzeti četiri ministarstva, u kojima će njihovi ljudi već biti državni tajnici. Kako gledate na tu vladu?

Odgovor na vaše pitanje dali smo samim time što nismo htjeli biti u toj vladi pod okolnostima koje ste naveli. Participacija u njoj naštetila bi vrijednostima koje zastupamo, a ona su nam važnija od ministarske ili bilo koje druge fotelje. Uostalom, politička konzistentnost koju provodimo donijela nam je prepoznatljivost i izvanredan rezultat na prošlim parlamentarnim izborima.

Vi niste dio te vlade. Jeste li dobili poziv za sudjelovanje i zašto niste ušli u tu vladu? Je li vam ponuđeno ministarsko mjesto u novoj vladi? Zbog sudjelovanja rigidne prosrpsko-proruske opcije u vladi, većina manjinskih stranaka odbila je sudjelovati u takvoj vladajućoj koaliciji. Bošnjaci i Hrvati otišli su u oporbu s ostalim procnogorskim strankama, a Albanski forum (u kojem su dvije albanske stranke) prihvatio je da biti dijelom takve vlade.

Aktivno smo sudjelovali u procesu pregovaranja sve do trenutka kada je postalo očigledno da će buduću vladu podržati i da će ona ovisiti o propupinovskoj i provučičevskoj političkoj strukturi. Tada smo odbili biti dio takve izvršne vlasti, jer za nas, kako sam kazao na skupštinskoj raspravi, NATO nije Četvrti Reich, za nas Ruska Federacija provodi brutalnu agresiju nad Ukrajinom, za nas se, nažalost, dogodio genocid u Srebrenici, za nas je Republika Hrvatska imala legitimno i legalno pravo na obranu i teritorijalni integritet, za nas je neupitno postojanje crnogorske nacije, za nas je Crna Gora država

PRIVATNI ALBUM

Adrijan Vuksanović

Odbili smo biti dio ovakve vlasti. Nećemo ni pod koju cijenu odustati od jačanja državotvorne supstancije Crne Gore i očuvanja hrvatskog identiteta

s povijesnim utemeljenjem i kontinuitetom. Nismo pristali sudjelovati u vlasti koja podrazumijeva da na čelu Skupštine bude čovjek koji nosi službenu titulu četničkog vojvode i koji za Putina kaže da je njegov predsjednik. Iznevjerili bismo sebe, svoje birače i politiku koju predstavljamo. Radije smo u oporbi nego u takvoj vladi. Da nam je vlast cilj pod svaku cijenu, onda ne bismo izašli ni iz prethodne vlade, već bismo trpjeli loše odluke i zadržali ministarsku poziciju. Inače, nudeno nam je Ministarstvo za europske integracije.

Vladu je podržalo 46 zastupnika iz redova Spajićeva Pokreta Europa sad i stranaka nedavno rasformiranog proruskog Demokratskog fronta (DF), Demokratska, Socijalističke narodne partije i albanskih nacionalnih stranaka. Ove stranke imaju ministre u vladi, osim DF-a koji će u vladu

ući za godinu, po sporazumu s premijerom Spajićem. Hoće li takva vlada funkcionirati i opstati? Teško mi je predvidjeti i ne želim se baviti prognoziranjem trajanja ove vlade. Ona je dobila veliku podršku u parlamentu. Aritmetika je na njezinoj strani, ali stabilnost nije samo u broju, već u principima. Dinamika i vrijeme će pokazati kolika je njezina homogenost. Mi iz Hrvatske građanske inicijative spremni smo da ona traje i najduže što je moguće. Pokazali smo da imamo kondicije i da ne odustajemo od vlastitih principa i u izvanparlamentarnom djelovanju, a pokazat ćemo to isto sada kada smo u oporbi. U politici, kao i u životu, jaki ste koliko možete izdržati teške okolnosti i u njima ostati lojalni vrijednostima kojima ste posvećeni. Naša politika ima jasan pravac – očuvanje hrvatskog identiteta u Crnoj Gori i jačanje državotvorne supstancije iste Crne Gore. Ostajemo vjerni

tim vrijednostima i nećemo odustati od njih ni pod koju cijenu.

Unatoč protivljenju američkih i europskih partnera, snage prosrpskog i proruskog bivšeg Demokratskog fronta (DF) postale su dio nove crnogorske vlade mandataru Milojka Spajića. Kako to komentirate?

Očiglednim gubitkom autoriteta naših međunarodnih partnera, nažalost.

Stranke DF-a podržavaju ukidanje sankcija Rusiji, ne priznaju nezavisnost Kosova, protiv se članstvu Crne Gore u NATO-u, negiraju genocid u Srebrenici. Kako je moguće da su dio vladajuće koalicije? U kojem će smjeru ići ta vlada, prema eurointegraciji ili u krilo Aleksandra Vučića i Vladimira Putina?

Treba čestitati Aleksandru Vučiću,

ali i pojedinim kolumnistima u Crnoj Gori jer su dobili ono što su htjeli. Predsjednik Republike Srbije mjesecima je lamentirao u svom teatralnom stilu kako opet neće biti Srba u novoj crnogorskoj vladi, baš kako ih nije bilo ni prije, što je notorna neistina, ali i pokazatelj njegova omalovažavanja pripadnika srpskog naroda koji su već participirali u vladi Crne Gore. Mislite da je Aleksandar Vučić vršio pritisak oko ulaska DF-a u vlast kako bi doprinio bržem putu Crne Gore u EU? Nedavno je jedan od zastupnika bivšeg DF-a, sada vladajuće strukture, kazao da je skroz nebitno što kaže izvjestitelj Europskog parlamenta Tonino Picula za ono što se događa kod nas. Potencirajući da se radi o hrvatskom političaru, što je valjda za dotičnog kompromitacija. O tom čovjeku i njegovoj stranici ovisi nova crnogorska izvršna vlast. Dakle, opravdana je bojazan glede puta Crne Gore prema Europskoj uniji.

SAD i EU su zabrinuti zbog vladajuće koalicije u Crnoj Gori koju čine stranke i lideri koji se aktivno protive euroatlantskim vrijednostima?

Već sam kazao, za njih NATO predstavlja Četvrti Reich i zločinačku organizaciju. Počinitelji genocida u Srebrenici su im heroji, a Rusija ne provodi agresiju u Ukrajini. To su njihove 'vrijednosti'.

Mnogi analitičari tvrde da su se predsjednik Crne Gore Jakov Milatović i novi premijer Miloško Spajić ipak vratili svojim korijenima i idejama tzv. srpskog sveta unatoč tome što su im cijelo vrijeme bila puna usta europskih integracija. Koliko je na njihovu odluku utjecao srbijanski predsjednik Aleksandar Vučić i Srpska pravoslavna crkva, kao i ruski lobi?

Nema više prostora za deklarativno opredjeljenje i verbalnu posvećenost Europskoj uniji dok u konkretnom imamo sve ono što se protivi vrijednostima EU. Dobro u svemu ovome je što su svi na političkom polju zauzeli svoje pozicije koje jasno govore gdje i kome pripadaju.

Nedavno ste bili napadnuti zbog čestitke Hrvatskoj na Danu pobjede i domovinske zahvalnosti? Je li se linč na vas stišao?

Čestitat ću svaki državni blagdan u Crnoj Gori i Republici Hrvatskoj i ubuduće. Neću odustati bez obzira na prijetnje i neugodnosti. To je mjera digniteta politike koju vodimo.

Kome u Crnoj Gori smeta Oluja i hrvatska pobjednička operacija?

Smeta onima koji su sanjali granicu Karlobag – Karlovac – Virovitica, koji su sraznili Vukovar, koji su počinili genocid u Srebrenici, koji su izvršili egzodus Albanaca na Kosovu, a veliki broj njih smjestili po hladnjačama u Srbiji, koji su godinama držali u snaj-

Čestitat ću svaki državni blagdan u Crnoj Gori i Hrvatskoj i ubuduće. Neću odustati bez obzira na prijetnje

Hrvatski premijer Andrej Plenković u Banskim dvorima s predsjednikom Hrvatske građanske inicijative Adrijanom Vuksanovićem i jednim od lidera Hrvata u Crnoj Gori Zvonimirom Dekovićem

perskoj i svakoj drugoj okupaciji Sarajeva, koji su zapalili ratni požar od Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Kosova, a danas na Crnu Goru gledaju kao na plijen. Ponovit ću i ovdje, ne bole njih ratovi i žrtve, već porazi. Za njih je danas politička korektnost da ih ne podsjećate da su gubitnici.

Kako suradujete s ostalim manjinskim strankama?

Manjine su sebe ugradile u crnogorsku državnost. Vizionarskom i hrabrom politikom doprinijele su obnovi državnosti, a svojim kulturnim i duhovnim kapitalom, koji su ostvarili kroz stoljeća, trajno su obogatili Crnu Goru. Dobro surađujemo, što je i prirodno. U novom skupštinskom sazivu Hrvatska građanska inicijativa i Demokratska unija Albanaca formirale su Klub zastupnika i zajednički ćemo djelovati iz oporbenih klupa.

Nedavno vam je u posjetu bio i potpredsjednik hrvatske Vlade i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović. Koliko je to važan posjet s obzirom na to da je došao nedugo nakon napada na vas?

Jako sam zahvalan potpredsjedniku Vlade i ministru unutarnjih poslova Davoru Božinoviću na dolasku i podršci, kao i premijeru Plenkoviću na svemu što radi za Hrvate u Crnoj Gori. Vlada Andreja Plenkovića najviše je uradila od svih vlada za crnogorske Hrvate. Njegova podrška je intenzivna, konkretna i permanentna. Nama je to činjenica koja nam prvo znači u emocionalnom, a onda i u svakom drugom smislu. Oni koji nam prijete i žele kreirati ozračje devedesetih godina zaboravljaju da, za razliku od tog nesretnog doba, Hrvati u Crnoj Gori više nisu neorganizirani i da Hrvatska nije ranjena ratom, već je to zemlja s jakim međunarodnim utjecajem i vodi stalnu brigu o svojim Hrvatima u Crnoj Gori. Hvala premijeru Plenkoviću za sve. S njegovom podrškom smo jači.

PATRIK MACEK/PRSELL